

אד.

פרוטוקול מס' 47/ג'

מישיבת ועדת הכספים

התקיימה ביום ב', כ"ו באדר א', תשי"ד - 1.3.54 בטעה 11.45

- נוכחים : היו"ר י. גורי
 ח. אריאב
 י. בדר
 א.מ. גזיחובסקי
 ש. דיין
 א. הרצפלד
 ק. לוז
 ח. למדן
 י. פורדר

- מוזמנים: ד"ר מנדלסון - מטעם משרד האוצר.
 ד"ר קיסרון - מטעם משרד המשפטים.
 ס. בזק - מזכיר הוועדה.

סדר-היום: איסור צו בזבר שינויים במסי בלו על מסקאות מסכרים;

המסך הדיון על הצעת התקציב לשנת 1954/55.

היו"ר י. גורי: אני פותח את הישיבה.

רצוני להביא לידיעתכם את תכן מכתבו של היועץ המשפטי לממשלה בדיון מסכורת השופטים:

סר המשפטים מסר לי את מכתבך אליו מיום 21 לח.ז. וביקשני להשיב לך במקומו, בהיעדרו בחופשה.

אם בשנת 1951 עוד יכול היה להתעורר ספק אם הטובח "שופטי המדינה" בחוק לקביעת מסכורתם של נשיא המדינה, חברי הממשלה, שופטי המדינה ומבקר המדינה, תשי"א - 1950, כולל גם דייונים של בתי-הדין הדתיים, הרי דוקא לאחר היכנס חוק השופטים, תשי"ג - 1953 לתקפו, ספק זה אינו קיים עוד.

לפי סעיף 29(ב) לחוק הסופטים, תשי"ג -
1953, החוק לקביעת מסכורתם של נטיא המדינה, חברי
המסילה, סופטי המדינה ומבקר המדינה תשי"א - 1950,
לא יחול עוד על מסכורתם של אותם הסופטים שחוק
הסופטים דן בהם; כלליל לאו אתה שומע הן: החוק מוסיף
לחול על אותם סופטי המדינה, כגון דיינים בנתי-הדין
הדתיים, אשר חוק הסופטים אינו דן בהן.

צו בדור שינויים במסי בלו על משקאות משכרים.

ב"ר מנולטון:
אנו מעדיכים כי הסנה יימכרו
5 מיליון ליטר יין: יין יאסוף -
1,75 - 1,5 מיליון ליטר; אליקנט - למעלה ממיליון ליטר;
יינות יקרים - 2 - 1,5 מיליון ליטר. עבור רוב היינות יש
הוזלה.

א.מ. גניחובסקי:
הצעתי היא להגדיל את שיעור המס
עבור עראק ולהורידו עבור קוניאק,
בהתחשב בעובדה שזהו גם מצרך רפואי.

אני מבקש לדעת אם קיים פיקוח על טיב
היין.

האם נכון הדבר, שהיקבים אינם מסלמים
מס הכנסה.

י. גור:
אני מציע לא להסתמס בצו זה בביטויים
כמו "סמפן", "קוניאק" או אפילו
"אליקנט", כי יש בהם כדי להטעות.

אשר לתעריף, רצוני להזכיר את ההחלטה
שנתקבלה בוועדה, האומרת כי בעת הדיון על התקציב נדון באופן
מיוחד על מדיניות הבלו על יינות, וטר אפרתי ביקש להיות נוכח
בדיון.

ח. אריאב:
רצוני לציין לסבח את הצעד הראשון
שנעשה, כבר בצו זה, לקראת אותה מסרה
סכבר דיברנו עליה: להוזיל את היינות העממיים, כדי להגדיל
את הצריכה בהם ולהפכם מצרך שווה לכל נפש. אם לצעד ראשון זה
תהיה השפעה טובה - נוכל לעשות צעדים נוספים.

א. ציזלינג:
ההערה היא בכיוון של הוזלה יותר גדולה
עבור היינות העממיים, כולל בירה.

ב"ר מנולטון:
רצוני לגעת ברקע הפיסקלי, וגם ברקע
החקלאי-התייבותי.

בלו על מסקאות זהו הסעיף היחידי בכל
מערכת המסים שלנו, שמסקלו ירד לא רק באחוזים אלא גם באופן
אבסולוטי. לפני שנתיים גבינו 8,5 מיליון ל"י בערך מבלו על
מסקאות ומסס סותרות על יינות יקרים, הסנה בגיע רק ל- 6,5 מיליון
ל"י מבלו ול- 0,5 מיליון ל"י מסס סותרות. אין לנו כל אפשרות
לוותר על מסיים אלה כעל מקור פיסקלי, ולכן החלטנו להוזיל את
כל המסקאות מתוצרת הארץ, כולל מיץ עגבים.

האוטו של 7 מיליון ל"י הכנסה מבלו
על מסקאות מחולק : 1 מיליון ל"י מייננות; 2,5 מיליון ל"י
מבירה; 3,5 מיליון ל"י מכהל חריף.

יסנה מחסבה לעשות צעדים כדי לעודד
את השימוש בייין יקר. בדיון על מבנה מס מותרות ומסוייג בעתיד,
נביא הצעה להוריד את מס המותרות על יינות לטיעור נמוך, או
אפילו לבטלו כליל לגבי יינות שאינן לוקסוס גרידא. הסיבה
לכך היא, הגדלת שטחי הכרמים של ענבי יין בארץ. שטח הכרמים
הוא כיום 33,000 דונם; לעומת 15,000 דונם בסנת 1949. יצוא
היין הוא בקנה-מידה קטן, ולכן יש הכרח להגדיל את התצרוכת
המקומית. כדי לעזור לכורמים, החלנו לתת עידוד לשימוש ענבי
יין בייצור קוניאק, וטיעור הבלו על קוניאק המיוצר מטיץ
ענבים תוצרת הארץ יהיה 5 ל"י הליטר, בו בזמן שסם הבלו על
קוניאק המיוצר מצימוקים מחו"ל נסאר 6 ל"י הליטר. כדי
להפסיק את יבוא הצימוקים, אנו מציעים לוועדה לאעלות את
המכס על יבוא צימוקים לתעשיית כהל.

איני רואה סיבה מדוע להוריד את הבלו
על הקוניאק, שמסתמסים בו אנשי המערב, ולהעלותו לגבי מסקאות
חריפים שסותים ערות המזרח.

כדי לאזן את ההפסד הפיסקלי מההורדה
בקוניאק, הועלה מס הבלו על בירה, ומחיר בקבוק בירה יעלה
מעתה 200 פרוטה במקום 175 פרוטה. דבר זה יגרום להעלאה של
0,2 בקודות באינדקס. הסינויים במחירי היינות הזולים והבינוניים
יביאו בעקבותיהם הדרה של 0,2 בקודות באינדקס.

י. גדר:

כיוון שאנו מדברים עתה לא רק על
תעריף הבלו, אלא גם על ההטפה בתקציב,
ארסה לעצמי לומר כמה טלים בנוגע לפוליטיקה של הבלו על
מסקאות.

איני מאמין בסיכויים רבים של יצוא
יין, פרט ליצוא הקסור בחגים יהודיים ובסנסטימנטים מסוימים.
יינות צרפת, הונגריה ואנגליה, והסאיפה של ארצות-הברית להטיל
על אזרחיה לשתות יינות קליפורניה - כל אלה מקטינים את סיכויי
היצוא. נוסף לכך, עובדה היא כי היין שלנו מהסוג המוב
ביותר; יינות מסופרים דורשים כנראה אקלים יותר קריר מזה
הסודר אצלנו. דעתי היא לכן, שעיקר המטק צריך להיות מבוסס על

הטוק המקומי. אין לכן לעודד ייצור בירה, כי ייצורה מבוסס
על יבוא שעורה (השעורה שלנו אינה טובה לייצור בירה, אלא
בתור תוספת). עלינו לסאוף להגיע למצב של איטליה, שם אין
סותים כמעט בירה, פרט לסכבות העסירות בעם, כי בירה היא
בבחינת לוקסוס; שם אין סותים כמעט מסקאות חריפים - וזה
טוב לבריאות, ואילו היין שם הוא מסקה עממי.

מסקנות : אני בעד תעריפים גבוהים
ביותר, מתקרבים לפרוהיביטיביים עבור מסקאות חריפים, ונגד
עידוד ייצור הבירה. לנו דרוש סוג יין זול, שאחוז האלכוהול
בו כמו בבירה, סיהווה מצרך עממי.

ד"ר מנדלמן:

ד"ר בדר הביע דעה, שיש לעודד שתיית
יין, ולהטיל מכס גבוה על בירה. המצב
שלנו הוא כזה : מחיר בקבוק בירה הוא 200 פרוטה, מזה 90 פרוטה
מס, דהיינו - 45%; מחיר היין הזול ביותר הוא 400 פרוטה הבקבוק,
ומזה 100 פרוטה מס. פרופורציה כזו אינה קיימת בעולם, ואפילו
בארצות כמו איטליה וצרפת, שסם סותים הרבה בירה. יש לזכור כי

אד.

יש לנו גם התחייבויות כלפי בתי-החרושת לבירה, שאחד מהם עושה נסיונות לגידול טעורה, והטני - ליצוא בירה.

אם הוועדה סבורה שאפשר להטיל סיעור יותר גבוה של בלו על מסקאות חריפים - האוצר לא יתנגד לכך.

ח. אריאב:
האם היין שהוכן לפי ההצפוט של פרום, והטכיל 14% אלכוהול, נמכר בארץ? לו אפשר היה להוזיל את מחירו של יין זה ולמכרו בארץ, הוא יכול היה להיהפך למסקה לאומי.

ד"ר מגולמנן: אנו מוכנים לבדוק זאת יחד עם היקבים.

א. הרצפלד:
האם אפשר לקבל מספרים, כיצד מספיעים סיעורי המכס ומחירי המסקאות על הצריכה ועל הכנסות האוצר?

ד"ר מגולמנן: בתזכיר שהעברנו לוועדה יש פרטים על כך.

עד כה לא היתה הספעה לטיבוי תעריפי המכס על הצריכה במסקאות. לפני שנתיים - שלוש היתה הצריכה 25 טיליון בקבוקי בירה, ועתה - 30 טיליון, באופן יציב.

במובן פיסקלי עלינו להיות עתה יותר זהירים. אם כוח הקניה מסטין לרדת, מובן טאליו כי קודם כל מובעים אנשים מעצמם מצרכים בלתי חיוניים. זו הסיבה שאנו עומדים להביא הצעות להורדת סיעורי מס הסותרות על מצרכים מסויימים.

הי"ר י. גורי:
אני מבין שהאוצר יהיה מוכן לחסוב על הוזלה מסויימת במחירי יין עממי וגם להביא הצעות בנדון.

אני מעמיד את הצו להצבעה.

ה צ ב ע ה

הצו בדבר סיווגים במסי בלו על מסקאות מסכרים אוטר

הסנוייגרת : לחבר-הכנסת ציזלינג.

(אחרי-כן הדיון על התקציב)

א.ד.

הצעת התקציב לשנת הכספים 1954/55.

אומדן ההכנסות.

40 - בלו - מסקאות - 7,000,000 ל"י

י. גור: אני מציע אומדן של 8,000,000 ל"י.

א. ציזלינג: אני מציע להפחית את האומדן בלירה אחת.

ה צ ב ה

הצעת חבר-הכנסת גור - לא בתקבלה

הצעת חבר-הכנסת ציזלינג - לא בתקבלה

הצעת האוצר לאומדן של 7,000,000 ל"י במעיר בלו על מסקאות - בתקבלה.

06 - מס רבוס - עירוני - 2,600,000 ל"י.

י. גור: אני מציע להעביר סעיף זה לדרך של "הכנסה מועברת".

היו"ר י. גורי: אני ביקשתי להטציא לנו חוסר על גביית מס רכוש עירוני בשנת 1953/53 לפי אזורים עירוניים, והרי הפרטים:

- ירוסלים 283,168 ל"י
- הצפון (כולל עפולה, טבריה, צפת, בצרת, עכו ונהריה) 57,872
- חיפה העיר 365,315
- המפרץ (בלי הקריות) 71,386
- הקריות של המפרץ, חדרה, טפרעם, טבעון, קריית עמל (במספרים עגולים) 70,000
- תל-אביב העיר 551,619
- יפו והמוטבות באזור תל-אביב (במספרים עגולים) 411,000

הסך הכל הוא (במספרים עגולים) בערך 1,817,000 ל"י.

(2)

אד.

חומר זה ביקשתי מטובי טעמים : למען דעת, כי אם מדברים על העברת המס לרשות הטלפון המקומי, צריך לדעת מה יהיה האספקט של ההנאה מהמכומים הנוספים ליטובים הטובים לסוגיהם. אם זה מס רכוש עירוני, והוא הולך במישרין לאותו מקום שטם גובים אותו, אנו אולי מעניקים לסוג מסויים של יטובים הנאה יותר גדולה מאשר לסוג אחר. בהזדמנות זו רצוני לציין, שגם ברפורמה של השנה שעברה, כשהמדינה קיבלה על עצמה לסלם 100% מסכורת מורים, עיקר ההנאה נפל בחלקם של מקומות גדולים; מקומות קטנים ואזורי התיישבות נהנו אך מעט מרפורמה זו.

ח. אריאב:

חוטבני כי מס זה שייך לרשויות המקומיות. אינני מציע זאת לגבי הטנה, כי התקציב בנוי גם על מס זה ואינני רוצה להפחית מההכנסות. בהזדמנות זו רצוני להביע דעתי, כי בתקציב הטנה הנאה אעמוד על כך, שמעיקר זה יימחק מאומדן ההכנסות.

אשר לדעה כי יש לכלול מס זה ב"פול" הכללי, הרי אם לגבי מס כלי רכב יש אולי הצדקה מסויימת לדרישה כזו, אין לכך כל הצדקה לגבי מס הרכוש העירוני. מס הרכוש העירוני שייך למקום, והוא הדין בקשר למס הרכוש החקלאי.

א. אינזלינג:

אין להפריד בדיון בין מס הרכוש העירוני והחקלאי, ואני מבקש לקיים את הדיון על שני המסים יחד.

אני מבקש לקבל הסגר ופרטים על היסודות של הטלת המסים על הרכוש בעיר ובכפר.

היג'ר י. גורי:

ביקשתי כי יימסרו לנו פרטים על האחרוים של המס הטוטלים על-ידי הממשלה והעיריות, וכן גם על יסודות ההערכה, שהיא טובה. פרטים אלה יהוו בסיס לדיון.

ז. גור:

אינני רואה, לאור המצב הקיים, כל קשר בין מס הרכוש העירוני לבין מס הרכוש החקלאי, וארשה לעצמי להטביר זאת.

מס הרכוש העירוני הוא, לפי דעתי, נמוך מבחינה אבסולוטית; הוא גבוה מדי מבחינת המצב המספטי הקיים בארץ. מדוע לא הועלה מס הרכוש העירוני במסך השנים האחרונות? הוא לא הועלה כיוון שקיים חוק הגנת דיירים, וחוק זה הכרחי במדינה.

מס הרכוש העירוני ומס הרכוש החקלאי אינם למעשה מטי רכוש - אין מסלמים אותם מהרכוש ולא על-סמך הרכוש - אלא הם מסי הכנסה נוספים מסוג מסויים, מסי הכנסה פרימיטיביים, שבטארו בירוקה מאותם ימים בהם לא היה קיים כלל מס הכנסה. מסי הכנסה פרימיטיביים הם באופיים מסים לא על הכנסת האדם בכללותה, אלא על הכנסה מסוגי

א.ד.

מקורות. כאן המדובר הוא במס הכנסה על שני סוגי מקורות הכנסה: על רכוש עירוני ועל רכוש חקלאי. כאשר ההכנסה מהרכוש העירוני מוקפאת - מוכרח גם המס להיות מוקפא. אין הקפאה של מחירי התוצרת החקלאית בארץ - וזהו ההבדל.

ההכנסה מהרכוש החקלאי, בקנה מידה של כסף, לא הוקפאה; לא היה חוק שהגביל באופן מלאכותי את ההכנסה ברוטו מדונם פרדס, באותו אופן שהוקפאה ההכנסה ברוטו מבית פלוני בתל-אביב. התוצאה היא, שההכנסה מהרכוש החקלאי מטבת 1942 - כאשר לאחורונה נקבעו סיעורי המסים - ועד היום גדלה פי חמס-עשרה, בעוד שהמס בעינו נשאר. אסר למס הרכוש העירוני, כאן היתה הקפאה גם של ההכנסה וגם של המס. לכן שני מסים אלה הם שונים בטבעם ובבעיותיהם, ויש להפריד ביניהם.

אפשר כמובן לשאול, מה צדק יש במס הכנסה נפרד על סוג רכוש מסוים, כאשר קיים מס הכנסה כללי על ההכנסה. יש דעה בעולם - ואני שותף לה - כי בדרך-כלל מבחינת המס יש להבדיל בין הכנסה מבוטסת לבין הכנסה בלתי-מבוטסת; בין הכנסה טרנטה או אפילו ממס חקלאי או בית להשכרה לבין הכנסת-י של עובד המקבל שכר. ההבדל הוא בזמן-כי הכנסה מהסוג הראשון היא יותר מבוטסת, בטוחה ואינה תלויה בגיל, בכוסר עבודתו של בעל ההכנסה או בבריאותו, מה שאין כן ההכנסה מהסוג השני. לכן בצורות רבות קיים דירוג שונה אל מס הכנסה על הכנסה מבוטסת ועל הכנסה בלתי-מבוטסת.

דרטתי בכנסת חוקת מס הכנסה מיוחדת בנוגע למקבלי שכר, לא מפני שרציתי טוויזן, אלא כיוון שיש הבדל מהותי בין שני סוגי ההכנסה. הצעתי לא בתקבלה. בשני מסים אלה יש מעין תיקון להבדל הזה, תיקון ארעי, בלתי צודק ובלתי מחוסב, אבל תיקון שמצדיק במקצת את המסך קיומם של מסים אלה.

א. ציזלינג:
רצוני לקבוע, כי חלוקת נטל מסים אלה על האוכלוסיה העירונית והחקלאית אינה עומדת בטום פרופורציה לחלקן בהכנסה הלאומית. האוכלוסיה החקלאית מהווה 14% מכלל האוכלוסיה, וחלקה בהכנסה הלאומית - לפי סטטיסטיקה רשמית של הממשלה - הוא רק 7%. ואילו מס הרכוש החקלאי, בהתאם לאומדן ההכנסה שבתקציב, מהווה 23,5% מהסכום הכולל של שני מסים אלה.

אני מבקש לדעת מהממשלה, מה המדיניות שלה לגבי שני מסים אלה. אילו מס רכוש היא מביאה, תביא ותתכוונת להביא לנו. מדוע דונם אדמה שיש עליו עצים חייב במס רכוש, ואילו דונם שיש עליו טכונות לתעשיה פטור.

ב"ר מנדלסון:
רצוני לציין כי חלק מהערותיו של ד"ר בדר היו נכונות. חסר לנו, בכל מערכת המסים, מס רכוש המתאים לתנאי הארץ. אבל כיוון שטרם בנינו מס רכוש מתאים - יש צורך להמשיך במסים פרימיטיביים אלה שקיימים מזמן התורכים. אין ספק כי דרושה רפורמה ולא רק בדירוג, יש צורך בי הגביה תיעשה על בסיס של הערכה אחידה של כל הנכסים.

(4)
אד.

ועדת הכספים
1.3.54

רצוני לשאול את חברי הוועדה, אם בדיון המסותף על שני המסים, רצונם להיכנס לשאלות של ארגון הגביה, רפורמה בשיטות המסים וגם לשאלת השינויים הנובעים מתיקון חוק הגבת הדיירים.

הינ"ר י. גורבי: איני סבור כי יש צורך להרחיב את מסגרת הדיון. דיון על רפורמה בשיטות המסים צוכל לקיים לקראת התקציב לשנת 1955/56.

הרחלש: לדחות את סיכום הדיון על סעיף מס הרכוש העירוני.

11 - מס שבח מקרקעין, - 300,000 ל"י
12 - מס עזבון, - 500,000 ל"י

י. גורבי: הצעותי הן :

מס שבח מקרקעין - 250,000 ל"י ;
מס עזבון - 400,000 ל"י.

א. ציזלינג: רצוני לשאול, מה הם האמצעים שנבקשו למען מנוע הברחה מתשלום מס עזבון. האם נעשה בנדון מחקר, ומה הן המסקנות?

הינ"ר י. גורבי: מס שבח מקרקעין - אם באופק הקרוב ביותר צפוי לנו תיקון החוק, והוא עטוי להגדיל את ההכנסה במידה ניכרת - מדוע לא נעשה מאמץ, כדי שאפשר יהיה לדון על תיקון החוק עוד בתחומי הדיון על התקציב?

ד"ר מגדלסון: בחוק מס שבח מקרקעין יש ליקויים, והברחת המס בצורה ליגלית קיבלה ממדים רציניים. בהרבה ארצות קיים חוק יסודי, שאם מיטהו מבריח מס באופן ליגלי, אבל עובר בזה על רוח ובנונות החוק - הוא נאשם בהברחה. אצלנו יכולים אנשים להסתמס בליקויים שיסנם בחוק ולנצלם לטובתם.

שר האוצר מינה ועדה ציבורית של אנשי משפט, עם אנשים המכירים את המציאות, לענין מס שבח מקרקעין. הוועדה יושבת על המדוכה, והיא החליטה לסמוע את כל הגופים המעוניינים. אני מקווה שהיא תמציא לנו דו"ח פרלימינרי. המחשבות הן שהמס הינו מוצדק ואפשר להפעילו, אלא שמתכוונים לעשותו יותר פשוט. קיימת הצעה למזגו עם דמי העברה בטאבו.

במצב זה לא ראתה הממשלה דרך אחרת, אלא להביא אוטודן לפי המצב של "סטטוס-קוו", ומבקשת לאסרו.

א. ציזלינג: הצעתי היא :
מס שבח מקרקעין = 1,300,000 ל"י
מס עזבון - 500,000 ל"י

(5)
אד.

ועדת הכספים
1.3.54

ה צ ב ע ה

הצעת חבר-הכנסת בנר האומרת :

מס שבח מקרקעין - אומדן של 250,000 ל"י
מס עזבוני - אומדן של 400,000 ל"י - לא בתקבלה

הצעת חבר-הכנסת ציזלינג האומרת:

זס שבח מקרקעין - אומדן של 1,300,000 ל"י
מס עזבוני - אומדן של 500,000 ל"י - לא בתקבלה

הצעת האוצר

לאומדן של 300,000 ל"י במסעיה 11 - מס שבח מקרקעין

ו- 500,000 ל"י במסעיה 12 - מס עזבוני - בתקבלה.

תקציב ההוצאה
=====

01 - נשיא המדינה ולסכתו

ז. בנר:
אני מציע להעלות את מסכורת נשיא המדינה ל- 9,000 ל"י, כי לא יתכן שהוא יקבל מסכורת במוכה סזו של ראש הממשלה.

הינ"ר י. גורדי:
אם נשיא המדינה מסתפק במסכורת זו - עלינו לכבד את רצונו ולא להיכנס לוויכוח. אני מציע לאסר את המסכורת ללא שינויים.

ח. למדן:
אני סבורה כי מסום כבודם של אחרים עלינו להגדיל את מסכורת נשיא המדינה, ולעשות זאת בהסכמתו.

הנחלט: לדחות את ההצבעה במסעיה זה.

הישיבה נועלה בשעה 13.30